

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансовий менеджмент

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

магістр

року набору 2021

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Державні фінанси

назва освітньої програми

академічні групи

МФ-21, МЗФ-21

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2021 рік

Розробник:

Ганін Віктор Іванович,
професор кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних наук,
професор

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

Керівник (гарант) освітньої
програми

Насібова Ольга Вікторівна,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних наук,
доцент

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 17.05.2021 р. № 7.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» є формування теоретичних знань та фахових компетентностей щодо управління фінансовими ресурсами та фінансовими ризиками підприємств і організацій різних форм власності, розробка та обґрунтування управлінських рішень у процесі їх господарської діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні відносини, що виникають в процесі управління фінансовими ресурсам, прибуток та фінансовим потенціалом підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін, таких як «Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами», «Державні фінанси», «Фінанси малого та середнього підприємництва», «Управління ризиками підприємства», «Корпоративне фінансове управління», проходженню виробничої (переддипломної) практики.

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність до аналізу та синтезу на основі фактичних спостережень та фундаментальних знань.

ЗК 7. Здатність вести дискусію, використовувати відповідну технологію та способи вираження думки в усній та письмових формах рідною мовою.

Фахові компетентності

ФК-1. Розуміння державної фінансової стратегії, бюджетного планування та прогнозування, основних напрямів розвитку фінансової, бюджетної, податкової системи.

ФК-5. Здатність розробляти зведені баланси фінансових ресурсів країни, відповідної території, галузі.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Формування системи теоретичних знань та практичних навичок в області управління фінансами на рівні підприємства, структурного підрозділу і робочого місця.

ПРН 14. Навички прийняття господарських рішень та пов'язаних з ними ризиків на підприємстві.

ПРН 17. Формування знань у сфері ведення обліку і складання фінансової звітності підприємств за міжнародними стандартами.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту.

Цілі, завдання і сутність фінансового менеджменту. Фінанси, їх роль і функції в процесі суспільного відтворення. Сутність, мета і завдання фінансового менеджменту. Функції і механізм фінансового менеджменту.

Правове, податкове і фінансове середовище бізнесу. Правове середовище бізнесу. Податкове середовище бізнесу. Фінансове середовище бізнесу. Призначення фінансових ринків. Фінансові ринки. Фінансові посередники. Фінансові брокери. Методичні основи фінансового менеджменту.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту.

Система забезпечення фінансового менеджменту. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту. Фінансовий аналіз діяльності підприємства. Методи внутрішнього фінансового контролю. Бухгалтерська звітність у системі інформаційного забезпечення діяльності підприємства. Основні джерела інформації для фінансового аналізу. Бухгалтерський баланс як інструмент аналізу. Загальна оцінка динаміки і структури статей бухгалтерського балансу. Основи структури аналітичного балансу. Аналітичне групування статей балансу.

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві. Поняття і значення грошових потоків у діяльності підприємства. Принципи управління грошовими потоками підприємства. Методи управління грошовими потоками підприємства. Грошові потоки від активів і методи їх вимірювання. Грошові потоки кредиторам і акціонерам. Планування грошових потоків.

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.

Методичний інструментарій оцінки вартості грошей у часі. Процентна ставка. Прості проценти. Складні проценти. Розрахунок майбутньої вартості. Приведена (дисконтована) вартість. Невідома процентна (або дисконтна) ставка. Невідома кількість періодів нарахування складних відсотків (дисконтування). Ануїтети. Облік інфляційного знецінення грошей у прийнятті фінансових рішень. Методичний інструментарій оцінки вартості грошових засобів. з урахуванням фактора інфляції. Методичний інструментарій формування необхідного рівня доходності фінансових операцій з урахуванням фактора інфляції. Методичний інструментарій врахування фактора ризику

Тема 5. Управління прибутком.

Економічна сутність і види прибутку підприємства. Функції і механізм управління прибутком підприємства. Оптимізація джерел прибутку.

Аналіз розподілу й використання прибутку. Аналіз ефективності використання прибутку. Факторний аналіз прибутку від реалізації продукції. Склад і структура активів підприємства. Методи оцінки сукупної вартості

активів підприємства. Доходність фінансових активів: види та оцінка. Оцінка облігацій з фіксованим доходом.

Тема 6. Управління активами.

Поняття оборотних та фінансових активів. Політика підприємства у сфері оборотного капіталу. Управління виробничими запасами. Управління дебіторською заборгованістю. Вибір політики оперативного управління оборотними активами і короткостроковими зобов'язаннями.

Управління фінансовими активами. Поняття та сутність фінансових активів підприємства, їх класифікація. Політика підприємства в управлінні фінансовими активами. Інвестиційні якості цінних паперів. Індексний та рейтинговий аналіз ринку цінних паперів.

Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу.

Фінансування діяльності підприємства: основні поняття і категорії. Довгострокові пасиви: склад, структура, основні способи збільшення капіталу. Традиційні методи короткострокового і середньострокового фінансування. Управління капіталом підприємства.

Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства. Функції і механізм управління капіталом підприємства. Основні теорії структури капіталу. Оптимізація структури капіталу. Методологічні основи оцінки вартості капіталу підприємства. Сутність концепції вартості капіталу. Оцінка середньозваженої вартості капіталу підприємства.

Моделі оцінки вартості зобов'язань підприємства. Управління власним капіталом. Формування і управління власним капіталом підприємства. Оцінка вартості власного капіталу. Політика формування власних фінансових ресурсів підприємства.

Дивідендна політика і можливості її вибору. Управління позиковим капіталом. Політика залучення і формування позикового капіталу підприємства. Управління залученням банківського кредиту. Забезпечення стійких темпів економічного розвитку підприємства.

Тема 8. Ризик і прибутковість. Управління фінансовим потенціалом підприємства

Ризик і прибутковість фінансових активів. Норма прибутку. Середнє квадратичне відхилення. Очікувана та фактична прибутковість. Модель ціноутворення капітальних активів (CAPM). Систематичний і несистематичний ризик. Систематичний і несистематичний ризик: наслідки для інвестицій. Систематичний ризик і CAPM. Ринковий ризик і прибутковість. Ризик і прибутковість від індивідуальної безпеки. Премія за ризик акціонерного капіталу. CAPM формула. Проблеми з застосуванням CAPM на практиці. Дивіденди і CAPM.

Теоретична сутність формування фінансового потенціалу підприємств. Місце фінансового потенціалу в структурі економічного потенціалу підприємств та джерела його формування. Особливості, фактори та методичні підходи формування фінансового потенціалу підприємств. Управління фінансовим потенціалом підприємств.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту.

1. Роль і напрямки фінансової стратегії в розвитку підприємства.
2. Прийняття стратегічних фінансових рішень.
3. Формування тактики фінансового менеджменту і її залежність від ефективності маркетингу.
4. Залежність динамічності розвитку і прибутковості підприємства від джерел фінансування.
5. Взаємодія коротко- і довгострокових аспектів фінансової політики підприємства.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту.

1. Особливості організації фінансового менеджменту у сфері малого бізнесу.
2. Характеристика основних інструментів фінансового ринку, механізм його функціонування.
3. Кон'юнктура фінансового ринку і методи її дослідження.

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві.

1. Значення та оцінка якості управління підприємством за звітом про рух грошових коштів.
2. Прямий і непрямий методи складання звіту про рух грошових коштів.
3. Економічний зміст грошового потоку підприємства та класифікація його видів.
4. Методи оптимізації грошових потоків підприємства.

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.

1. Зміна майбутньої вартості грошей при збільшенні тривалості інвестування.
2. Корегування очікуваних грошових потоків під впливом інфляції.
3. Нескінченний анuitет і яке його сучасне застосування.

Тема 5. Управління прибутком.

1. Гранична виручка, граничні витрати. Поріг рентабельності.
2. Операційний леверидж: поняття, порядок застосування.
3. Дивідендна політика. Аналіз розподілу та використання чистого прибутку.

Тема 6. Управління активами.

1. Принципи формування активів підприємства та оптимізація їх складу.
2. Методи оцінки сукупною вартістю активів підприємства як цілісного майнового комплексу.
3. Управління дебіторською заборгованістю.
4. Фінансові інструменти, їх класифікація, визначення вартості.

Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу.

1. Оцінка позик.
2. Фінансовий леверидж, ефект фінансового левериджу.
3. Структура капіталу. Оптимізація фінансової структури капіталу.

Тема 8. Ризик і прибутковість. Управління фінансовим потенціалом підприємства

1. Систематичний і несистематичний ризик: наслідки для інвестицій.
2. Ринковий ризик і прибутковість. Ризик і прибутковість від індивідуальної безпеки.
3. Премія за ризик акціонерного капіталу.
4. Місце фінансового потенціалу в структурі економічного потенціалу, та його взаємозв'язки з іншими структурними компонентами.
5. Екзогенні та ендогенні фактори формування фінансового потенціалу.
6. Напрями управління фінансовим потенціалом підприємства.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: для денної форми навчання <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5905> та для заочної форми навчання <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5907>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2021/2022 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	60
1.1	<i>Тема 1</i>		
	Виконання есе та презентацій	4	
	Виконання завдань для самостійної роботи	-	6
	Тестування на Порталі	2	2
1.2	<i>Тема 2</i>		
	Виконання есе та презентацій	4	
	Виконання завдань для самостійної роботи	-	6
	Тестування на Порталі	2	2
1.3	<i>Тема 3</i>		
	Виконання практичного завдання	4	4
	Виконання завдань для самостійної роботи	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.4	<i>Тема 4</i>		
	Виконання практичного завдання	4	
	Виконання завдань для самостійної роботи	2	4
	Тестування на Порталі	2	2
1.5	<i>Тема 5</i>		
	Виконання практичного завдання	4	4
	Виконання завдань для самостійної роботи	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.6	<i>Тема 6</i>		
	Виконання практичного завдання	4	4
	Виконання завдань для самостійної роботи	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.7	<i>Тема 7</i>		
	Виконання практичного завдання	4	4
	Виконання завдань для самостійної роботи	2	2
	Тестування на Порталі	2	2
1.8	<i>Тема 8</i>		
	Виконання практичного завдання	4	
	Виконання завдань для самостійної роботи	2	4
	Тестування на Порталі	2	2
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	10	10
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	10	10
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне, ситуаційне, або творче завдання)	20	20
3	Оцінка з дисципліни	100	100

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж

36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Фінансовий менеджмент: підручник / [А.М. Поддєрьогін, Н.Д. Бабяк та ін.]; кер. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 2-ге вид. перероб. – Київ: КНЕУ, 2017. – 534 с.
2. Фінансовий менеджмент: підручник / О.В. Кнейслер, О.Р. Квасовський, О.Ю. Ніпіаліді – Тернопіль: Вид-во «Економічна думка», 2018. – 478 с.
3. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / [Васьківська К. В., Сич О. А.] . – Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

4. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс] : Закон України № 2664-III від 12.07.2001 р. // Верховна Рада України. Законодавство України: [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>. – Станом на 01.05.2021. – Назва з екрана.
5. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс]: Закон України № 3480-IV від 23.02.2006 р. зі змінами і доповненнями від 01.07.2018 р. № 2210-VIII // Верховна Рада України : [база даних]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>– Станом на 04.05.2021. – Назва з екрана.
6. Про затвердження Національного стандарту № 1 "Загальні засади оцінки майна і майнових прав" [Електронний ресурс]: Постанова КМУ № 1440 від 10.09.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text> – Станом на 04.05.2021 . – Назва з екрана.